

Riktlinjer för gemensamma effektiviseringar

Motala kommun

Beslutsinstans: Kommunstyrelsen
Datum: 2021-01-26

Diarienummer: 20/KS 0261
Paragraf: § 2

Reviderande instans:
Datum:

Diarienummer:
Paragraf:

Gäller från: 2021-01-26

Riktlinjer för gemensamma effektiviseringar

Inledning

Kommunerna ska enligt kommunallagen ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. En del i detta är balanskravet där intäkterna årligen ska överstiga kostnaderna. Men för att klara av att uppfylla en ekonomisk hushållning över tid behövs en strategi och process för att tillse att verksamheten bedrivs på ett ändamålsenligt och effektivt sätt om ekonomin långsiktigt ska vara i balans.

Effektiviseringar är något som ständigt pågår i verksamheten men med tanke på omfattningen av det effektiviseringsbehov som väntar framåt finns det ett behov av att styra och följa upp detta effektiviseringsarbete på ett tydligare sätt. Ett framgångsrikt arbete med gemensamma effektiviseringar minskar behovet av att ransonera och försämra kvaliteten och leveransen till medborgare och kunder. Ett systematiskt arbete med effektiviseringar är också en förutsättning för att undvika skattehöjningar framöver.

Enligt reglementet har kommunstyrelsen det övergripande ansvaret för effektivisering av administrationen och den kommunala verksamhetsorganisationen. Kommunstyrelsen får också fatta beslut om budgetprioriteringar vid effektiviseringskrav som rör nämndernas verksamhet. Med anledning av detta uppdrag har kommunstyrelsen fastställt riktlinjer för gemensamma effektiviseringar.

Dessa riktlinjer är ett komplement till den årliga budgetprocessen (Mål och resursplan, MoR). Resultatet av de gemensamma effektiviseringarna omhändertas vid fastställandet av ekonomiska förutsättningar och ramarna inför kommande budgetår.

Riktlinjer för gemensamma effektiviseringar

Kommunstyrelsen beslut om riktlinjer för gemensamma effektiviseringar gäller för samtliga kommunens nämnder och förvaltningar. Med gemensamma effektiviseringar avses områden för utveckling och reduktion av kostnader där två eller flera förvaltningar är involverade.

Definitioner

Ransonering: En aktivitet som begränsar möjligheten att optimalt tillgodose behov. Ransonering innebär alltid någon grad av försämring för de (patienter) som den riktas mot.

Effektivisering En aktivitet som tillgodoser behov till samma nivå som tidigare men med en lägre resursförbrukning än förut. Alternativt en aktivitet som bättre tillgodoser behoven med en resursförbrukning som är lika eller lägre än alternativen. En effektivisering innebär aldrig en försämring för de (patienter) som berörs.

Ovanstående definitioner är hämtade från Nationell modell för öppna prioriteringar inom hälso- och sjukvård: ett verktyg för rangordning Prioriteringscentrum, 2017

I kommunstyrelsens riktlinjer används begreppet gemensamma effektiviseringar:

Med gemensamma effektiviseringar avses områden som efter beslut i kommunstyrelsen ska förändras/utvecklas för att bidra till att minska kostnaderna för kommunen.

Gemensamma effektiviseringar kan till exempel handla om:

- Inköp/upphandling som leder till minskade kostnader
- Organisering, styrning och ledning av verksamheter och processer som leder till minskade kostnader
- Samordning och samverkan internt/externt som leder till minskade kostnader
- Digital utveckling som leder till minskade kostnader

Utöver beslutade områden för gemensamma effektiviseringar har nämnderna och förvaltningarna i sitt grunduppdrag enligt kommunfullmäktiges reglemente att verka för en ändamålsenlig och effektiv verksamhet inom sitt ansvarsområde.

Ansvar

Kommunstyrelsen beslutar om områden för gemensamma effektiviseringar samt eventuella budgetprioriteringar i samband med dessa. Kommunstyrelsen fastställer även justeringar av nämndernas ramar som en följd av gemensamma effektiviseringar.

Kommundirektören ansvarar för att leda och samordna förvaltningarnas arbete med gemensamma effektiviseringar samt att följa upp att beslutade effektiviseringar genomförs och får beslutad effekt.

Förvaltningschef ansvarar för att identifiera och bidra med effektiviseringsområden till kommunens gemensamma effektiviseringar. Förvaltningschef ansvarar också för att driva och följa upp arbetet med effektiviseringar inom det egna ansvarsområdet.

Gemensam ledningsförvaltning ansvarar för att via den kontinuerliga planerings- och uppföljningsprocessen stödja förvaltningarna i arbetet med gemensamma effektiviseringar.

Process för gemensamma effektiviseringar

1. Förslag till områden för gemensamma effektiviseringar bereds via planerings- och uppföljningsprocessen till kommunens ledningsgrupp.
2. Efter beredning i kommunens ledningsgrupp lyfts beslutsförslag till kommunstyrelsen om att ett område ska omfattas av gemensam effektivisering. För varje område som omfattas av en gemensam effektivisering ska följande fastställas:
 - a. Ansvarig
 - b. Tidplan
 - c. Ev budgetprioriteringar (se separat avsnitt nedan)

- d. Kalkyl över ekonomiska effekter samt övriga nyttor
 - e. Plan för realisering av ekonomiska effekter
3. Beslutade områden omfattas av kontinuerlig uppföljning och rapportering enligt kommunens beslutade planerings- och uppföljningsprocess.
 4. I takt med att ekonomiska effekter realiserar beslutar kommunstyrelsen efter beredning i kommunens ledningsgrupp om justering av nämndernas ramar.
 5. Beslutet om effekthemtagning ska säkerställa att minst 25 % av den slutliga effekten återinvesteras i verksamheten.

Budgetprioriteringar till följd av gemensamma effektiviseringar

I samband med att ett område för gemensamma effektiviseringar fastställs av kommunstyrelsen ska kostnaderna för genomförandet redovisas. Finansieringen av genomförandet kan bestå av något av följande alternativ eller en kombination av flera:

- a) Genomförandet finansieras inom ram med befintliga resurser.
- b) Genomförandet finansieras efter tillskott av politiska prioriteringar.
- c) Genomförandet finansieras via en investering enligt beslutade investeringsramar.

Om befintliga resurser samt politiska prioriteringar och investeringsramar inte är tillräckliga för att genomföra den gemensamma effektiviseringen kan kommunstyrelsen besluta om en budgetprioritering.

Beslut om budgetprioritering får fattas under följande förutsättningar:

- Det finns en kalkyl som visar på ekonomiska effekter inom det föreslagna området
- Det finns en plan som visar hur dessa ekonomiska effekter ska realiserar
- Den budgetprioritering som beslutas måste i sin helhet kunna realiserar inom de närmsta 24 månaderna enligt kalkyl och plan.

Beslutade budgetprioriteringar ska särredovisas under finansförvaltningen och ingå i den ordinarie rapporteringen enligt kommunens planerings- och uppföljningsprocess.

Utfallet av årliga budgetprioriteringar ska undantas vid beräkningen/uppföljningen av resultatmål 1.

Gemensamma effektiviseringar i den årliga MoR-processen

Planen över de gemensamma effektiviseringarna tas årligen in MoR-processen i samband med att kommunstyrelsens förslag till Mål och Resursplan bereds. Planen över pågående och planerade områden för gemensamma effektiviseringar kan på så sätt bidra till kommunens totala ekonomiska förutsättningar genom att visa på möjligheter till minskade kostnader och anslag till nämnderna.

Referenser

- Nationell modell för systematiska prioriteringar, Prioriteringscentrum